

www.dereta.rs

Biblioteka
SUPERNOVA

Urednik
Aleksandar Šurbatović

Naslov originala
Jonathan Franzen
TWENTY-SEVENTH
CITY

Copyright © 1988 by Jonathan Franzen
All rights reserved.
Copyright © ovog izdanja *Dereta*

Džonatan Frenzen

27. GRAD

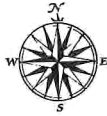
Prevod sa engleskog
Miloš Mitić

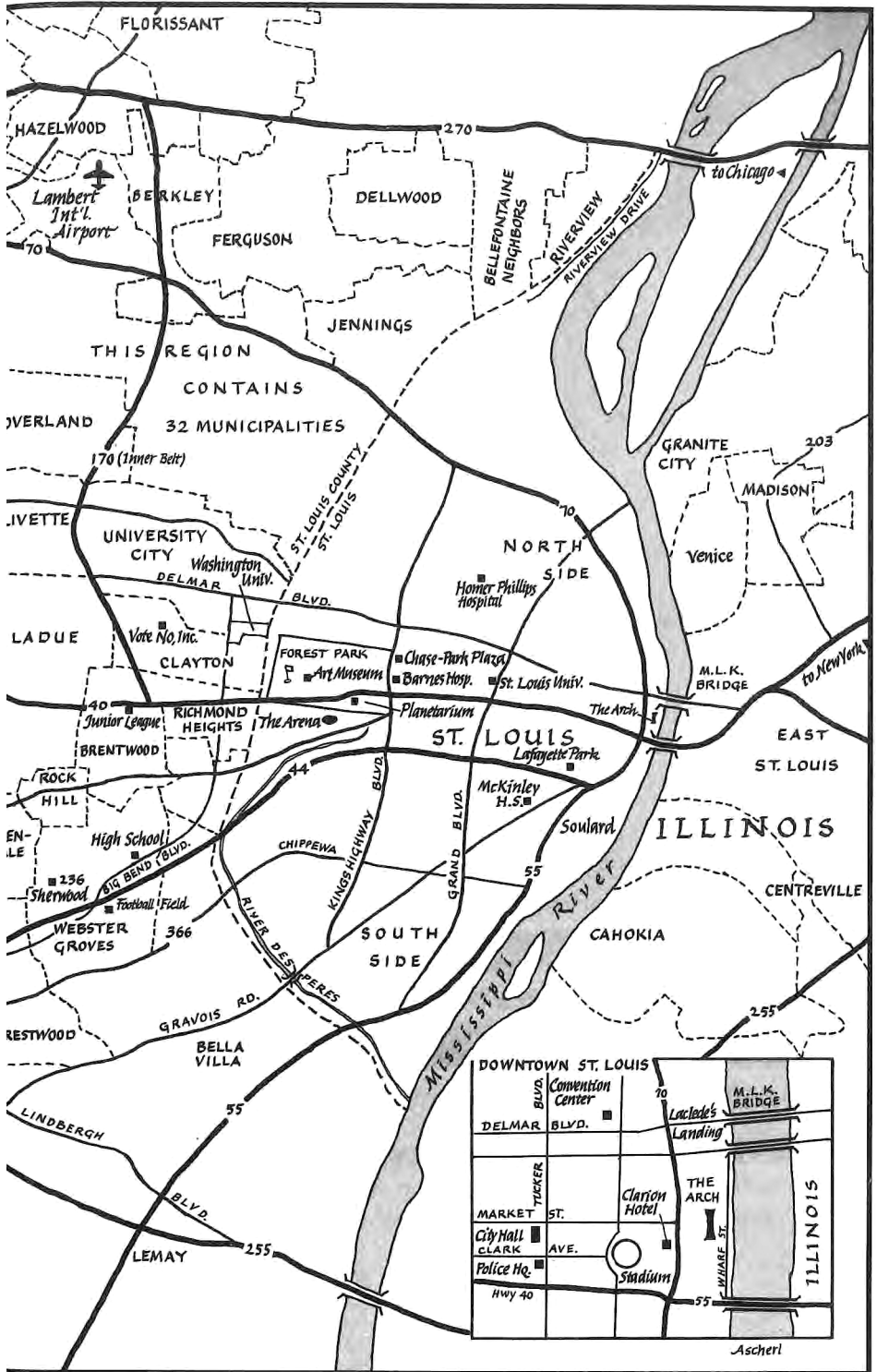
Beograd
2018.
DERETA

Ova priča smeštena je otprilike u 1984. godinu i grad koji umnogom podseća na Sent Luis. Mnoštvo stvarnih događaja, delanja i ishodišta pripisano je različitim karakterima i grupama ljudi; ne smeju se pobrkati sa bilo kojom stvarnom ličnošću ili organizacijom. Životi i stanovišta likova u potpunosti predstavljaju plod mašte.

Mojim roditeljima

St. Louis and Vicinity

FLORISSANT

HAZELWOOD

Lambert Int'l. Airport

BERKLEY

FERGUSON

DELLWOOD

BELLEFONTAINE NEIGHBORS

JENNINGS

THIS REGION CONTAINS 32 MUNICIPALITIES

OVERLAND

IVETTE

UNIVERSITY CITY

Washington Univ.

DELMAR BLVD.

LADUE

Vote No, Inc.

FOREST PARK

Chase-Park Plaza

Barnes Hosp.

St. Louis Univ.

Planetarium

Lafayette Park

McKinley H.S.

CLAYTON

RICHMOND HEIGHTS

The Arena

ST. LOUIS

NORTH SIDE

Homer Phillips Hospital

The Arch

M.L.K. BRIDGE

Soulevard

ILLINOIS

EAST ST. LOUIS

BRENTWOOD

ROCK HILL

EN-LE

High School

236 Sherwood

Football Field

WEBSTER GROVES

366

RESTWOOD

LINDBERGH

LEMAY

GRAVOIS RD.

BELLA VILLA

CHIPPEWA

KINGS HIGHWAY BLVD.

GRAND BLVD.

SOUTH SIDE

PERES

255

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

Ascherl

Načelnik policije Sent Luisa Vilijam O’Konel početkom juna je najavio odlazak u penziju, a Policijski odbor za imenovanja, ignorišući kandidate koje su podržavale gradske političke strukture, crna zajednica, štampa, Udruženje policijskih službenika i guverner Misurija, odlučio je da petogodišnji mandat na tom mestu poveri nekadašnjoj policajki iz Bombaja u Indiji. Odluka je izazvala zaprepašćenje u gradu, ali je žena – izvesna S. Džamu – preuzela dužnost pre nego što je iko stigao to da spreči.

To je bilo prvog avgusta. Četvrtog avgusta Potkontinent je opet dospelo u centar pažnje lokalnih medija, pošto je najprivlačniji neženja Sent Luisa oženio princezu iz Bombaja. Mladoženja je bio Sidni Hamejker, direktor pivare „Hamejker”, ponosa gradske privrede. Govorkalo se da je mlada basnoslovno bogata. Novinski izveštaji sa svadbe potvrdili su glasine da poseduje dijamantsku ogrlicu osiguranu na jedanaest miliona dolara, kao i da je na Hamejkerovo imanje u predgrađu Ladu dovela osamnaestočlanu svitu posluge. Pepeo svadbenog vatrometa prekrivao je okolne livade kilometrima unaokolo.

Nedelju dana kasnije otpočela su neobična dešavanja. Na kružnom toku u kvartu, istočno od Kongresnog centra „Servantes”, primećena je desetočlana indijska porodica. Žene su bile u sarijima, muškarci u tamnim poslovnim odelima, a deca u šortsevima i majicama. Na izrazima njihovih lica prevladavalo je nezadovoljstvo.

Do početka septembra takvi prizori su postali deo gradske svakodnevice. Indijci su se, bez vidljivog cilja, izležavali na pasareli između

„Dilardsa” i poslovne zgrade Centar „Sent Luis”. Mogli ste da ih vidite kako prostiru ćebad na parkingu ispred Muzeja lepih umetnosti i kuvaju hranu na primusima, igraju karte na trotoaru ispred Kuglaške kuće slavnih, razgledaju kuće na prodaju u Kirkvudu i Sanset Hilsu, fotografišu stanicu „Amtraka”¹ u centru grada i guraju se oko oldtajmera „delta 88” izloženih u Forest parku. Deca su se, bez izuzetka, ponašala pristojno.

U ranu jesen Sent Luis je posećivao i jedan mnogo poznatiji gost sa Istoka, Prorok pod Velom iz Korasana. Njegov lik je krajem XIX veka izmislila grupa poslovnih ljudi sa ciljem da podstakne rad dobrotvornih društava. Pojavljivao se svake godine u personifikaciji nekog od najuglednijih građana, čiji je identitet bio strogo čuvana tajna, i svojom panreligijskom misterioznošću gradu donosio veselu bajkovitost.

Ostalo je zapisano:

*Tu na tronu, gde uzdignu ga sama
vera miliona, sedi Veliki Mokana.
Nad prorocima on je prorok. Srebrni veo
Na svom licu on je milosrdno spleo.
Od pogleda smrtnog skriva lica sjaj
Jer podneti ne može čovek pogled taj.*

Kiša je u septembru pala samo jednom, upravo na dan Parade Proroka pod Velom. Voda se slivala niz dugačke cevi tuba muzičara u defileu, a i trubači su imali prilične poteškoće da priljube usne na pisak. Natopljene vodom, pufne plesačica su se omlohavile i počele da puštaju boju, koja im je farbala šake dok su pokušavale da sklone sa čela vlažne pramenove kose. Nekoliko splavova je potonulo.

U predvečerje glavnog događaja, bala Proroka pod Velom, olujni vetar je pokidao dalekovode širom grada. Tek što je završeno čišćenje Prorokovih odaja u *Čejs park placi*, nestala je struja. Posluga je utrčala sa svećnjacima, ali kada su upalili prvi, balsku dvoranu ispunio je preneražen žamor: Prorokov tron bio je prazan.

Dotle je na Kingshajeju crni „ferari 275” jurio pored zatvorenih supermarketa i kamenih crkvice u severnom delu grada. Posmatračići su kroz šoferšajbnu mogli da nazru snežnobelu odoru i krunu na suvozačkom

¹ *Amtrak* – nacionalna železnička kompanija. (Sve napomene u tekstu su redakcijske.)

sedištu. Prorok je žurio prema aerodromu. Parkiravši se u traci rezerviranoj za službena vozila, utrčao je u foaje hotela *Mariot*.

„U čemu je problem?“, upita portir.

„Ja sam Prorok pod Velom, tupadžijo.“

Zaustavivši se pred vratima na najvišem spratu, pokucao je. Otvorila ih je visoka crnka u trenerci. Bila je prava lepotica. Prasnula je u smeh.

*

Kada je dole na istoku nebo iznad južnog Ilinoisa počelo da se razvedrava, prve su se oglasile ptice. Duž obala reke, u gradskim parkovima i na trgovima, sa drveća se začuše šumori lišća i cvrkut. Bilo je jutro prvog ponedeljka u oktobru. Ptice u gradu su se razbudile.

Severno od poslovne četvrti, tamo gde su živeli najsiromašniji slojevi stanovništva, iz uskih ulica, utonulih u mrtvilo, jutarnji povetarac donosio je zadah alkohola i znoja; treskanje vrata odzvanjalo je blokovima unaokolo. Kraj železničkih pruga u jezgru grada, sred zujanja neispravnih agregata i iznenadnog avetinjskog zveckanja žičanih ograda, dok se dole odvijao pretovar robe, a gore na uzvisinama, skriveni od pogleda, nalazili hoteli sa tri zvezdice i privatne bolnice, u četvrtastim osmatračkim kućicama dremuckali su kratko podšišani ljudi. Dalje ka zapadu, pružala su se brdašca prekrivena gustim šumama, ali to više nije bio Sent Luis, već periferija. S južne strane nalazili su se nizovi kuća od fasadne cigle u kojima su, iza roletni spuštenih u neko davno doba, a koje niko neće podići čitavog dana, u krevetima ležale udovice i udovci. Pa ipak, najvećom učmalošću odisao je centar grada. Tu, u samom srcu Sent Luisa, zaklonjen od buke saobraćaja, koji se danonoćno odvijao duž četiri auto-puta, nalazio se veliki broj parkinga. Tu su se hranili golubovi i sletali vrapci. Na pustoj zaravni raskošno se uzdizala i zgrada Gradske skupštine, verna kopija pariskog *Hôtel de ville*. Vazduh u Market stritu, gradskoj žili kucavici, bio je zdrav kao planinski. Sa obe strane ulice mogli ste da čujete poj ptica, kako pojedinačno, tako i horski – kao da ste na livadi. Ili u vrtu.

Nešto južnije od Gradske skupštine, u Aveniji Klark, čuvar tog mira proveo je besanu noć. Na petom spratu policijske stanice načelnica Džamu je pod svetlom stone lampe otvorila jutarnje novine. U kancelariji je još uvek bilo mračno, a šefica je, pogledate li je naniže, od usukanog

vrata, preko pogrbljenih, uskih ramena, pa do dokolenica, koje su sezale od kvrgavih kolena do uzvrpoljenih stopala, izgledala kao gimnazijalka koja sprema ispit.

Glava joj je delovala starije. Tako nagnutoj nad novinama, svetlost lampe otkrivala je sede pramenove iznad levog uva koji su provirivali iz svilenkaste crne kose. Kao i Indiri Gandhi, koja je tog oktobarskog jutra još uvek bila živa i premijerka Indije, kosa, dovoljno dugačka da bi mogla da je skupi u punđu, sedela joj je neravnomerno. Imala je visoko čelo, uzak orlovski nos i široke, po svemu sudeći, beskrvne usne, modričaste. Kada je bila odmorna, na licu su joj se isticale tamne oči, ali one su ovog jutra bile zamagljene i osenčene podočnjacima. Krajičke usana šarale su joj jedva primetne bore.

Okrenuvši stranu *Post-dispeča*, pronašla je ono za čim je tragala, fotografiju koja ju je predstavljala u najboljem svetlu. Zagledala se u nju i nasmešila. Nadnaslov – *Džamu: sasvim lično* izmamio joj je još jedan osmeh. Ispod naslova **NOVI ZALOG ZA BUDUĆNOST** sledio je članak iz pera Džozefa Figa. Počela je da čita.

Iako se danas malo ko toga seća, valja napomenuti da se ime Džamu u američkoj štampi pojavilo gotovo pre jedne decenije. Bilo je to 1975. godine, kada je došlo do previranja na Indijskom potkontinentu pošto je premijerka Indije Indira Gandhi uvela vanredno stanje i posegla za oštrim merama prema političkim protivnicima.

Uprkos protivrečnim i strogo cenzurisanim vestima, u zapadnu štampu procurila je neobična priča iz Bombaja. Izveštaji su se odnosili na operaciju poznatiju kao „Projekat puri”, koju je sprovedla policijska zvaničnica Džamu. Pisalo je kako se bombajska policija umešala u posao veletrgovine u oblasti prehrambene industrije.

Tada je tako nešto zvučalo nezamislivo; ni danas nije ništa manje teško poverovati u to. Ali sada, kada je igrom sudbine Džamu postala načelnica policije Sent Luisa, ne možemo a da se na kraju ne zapitamo da li je „Projekat puri” zaista bio čista ludost.

U intervjuu pred vama Džamu, iz udobne kancelarije šefa policije u Aveniji Klark, između ostalog govori i o okolnostima koje su dovele do pokretanja projekta.

„Pre nego što je gospođa Gandhi došla na vlast, zemlja je bila kao Gertrudina Danska – trula do srži. Međutim, ovlašćenja koja smo dobili kada je preuzela dužnost omogućila su da mi, predstavnici zakona, nešto preduzmemo. Samo smo u Bombaju pritvarali i do hiljadu i petsto prestupnika nedeljno i zaplenjivali nelegalnu robu i novac u vrednosti od trideset miliona rupija. Kada smo posle dva meseca napravili presek, shvatili smo da smo tek na početku”, prisećala se Džamu.

Premijerska ovlašćenja proističu iz člana indijskog ustava koji se odnosi na vanredno stanje. Tako je pomenuta praksa potrajala čitavih devetnaest meseci.

Te 1975. rupija je vredela desetak centi.

„U to vreme sam bila zamenik šefa policije”, rekla je Džamu. „Predložila sam drugačiji pristup. Pošto pretnje i hapšenja ne daju rezultate, zašto ne bismo pokušali da pobedimo korupciju njenim sopstvenim sredstvima?

Zašto da, koristeći svoj uticaj i resurse, i sami ne uđemo u posao i na taj način obezbedimo slobodu tržišta? Počećemo od osnovnog proizvoda: hrane”, zaključila je.

To je predstavljalo zametak „Projekta puri”. Inače, *puri* je popularni indijski hlepčić pečen u dubokom ulju. Potkraj 1975. Bombaj je među zapadnim novinarima bio poznat kao grad sa mnogobrojnim bakalnicama, a cene su bile stabilne.

Prirodno, Džamu je bila u centru pažnje. Njeno rukovođenje operacijom, koje su opisivale kako dnevne novine, tako i *Tajm* i *Njuzvik*, privuklo je pažnju američke policije. Ipak, izvesno je da niko nije mogao ni da pretpostavi da će se Džamu jednoga dana naći u Sent Luisu, nositi šerifsku značku za reverom i službeni pištolj oko pasa.

Pa ipak, šefica Džamu, koja ulazi u treći mesec mandata, gleda na to kao na nešto najprirodnije. „Dobar šef zahteva

lično zalaganje na svim nivoima”, izjavila je. „Pištolj je simbol moje posvećenosti.

Naravno, pištolj je istovremeno ubojito oružje”, produžila je utonuvši u naslon fotelje.

Njen otvoren i odvažan pristup u sprovođenju zakona doneo joj je doslovno međunarodni ugled. Kada su, tražeći zamenu za bivšeg načelnika Vilijama O’Konela, sukobljene strane dospеле u ćorsokak, među imenima neutralnih kandidata njeno se prvo nametnulo. Uprkos činjenici da je bila bez ikakvog profesionalnog iskustva u Sjedinjenim Državama, nadležni odbor joj je potvrdio imenovanje manje od nedelju dana pošto je doputovala u Sent Luis na pregovore.

Mnogi su bili začuđeni što ova Indijka ispunjava uslov za dobijanje državljanstva, neophodnog za vršenje dužnosti. Međutim, Džamu, koja je rođena u Los Anđelesu i čiji je otac bio Amerikanac, kaže kako je uložila ogroman trud da sačuva američko državljanstvo. Još od detinjstva je sanjala kako će jednoga dana živeti u Americi.

„Strastveni sam patriota”, izjavljuje sa osmehom. „Pri-došlice poput mene često su takve. Unapred se radujem vremenu koje ću provesti u Sent Luisu. Došla sam da ostanem.”

Govor joj odlikuju blagi britanski akcenat i izrazita bistrina misli. Lepih crta lica i krhke građe, opovrgava stereotip o američkom šefu policije kao grubom, sredovečnom muškarcu. Međutim, podaci o njoj pružaju nam i jednu sasvim drugačiju sliku.

Po stupanju u indijsku policiju 1969, tokom pet godina bila je zamenik generalnog inspektora u provinciji Maharaštra, a potom, zapanjujuće mlada, u svojoj trideset prvoj, imenovana je za načelnicu policije u Bombaju. Danas je, sa trideset pet godina, najmlađi šef policije u novijoj istoriji Sent Luisa i prva žena na tom mestu.

Pre stupanja u policijsku službu diplomirala je elektrotehniku na Univerzitetu Šrinagar u Kašmiru. Pohađala je i tri semestra postdiplomskih studija ekonomije na Čikaškom univerzitetu.

„Radila sam naporno”, dodala je. „A pratila me je i sreća. Sumnjam da bih dobila ovaj posao da u štampi nije bilo povoljnih reakcija na 'Projekat puri'. Svejedno, glavnu prepreku oduvek je predstavljalo to što sam žena. Nije lako izboriti se sa polnom diskriminacijom dugom pet milenijuma.

Dok nisam postala načelnica, po navici sam se oblačila kao muško”, prisećala se.

Očigledno je da su iskustva poput ovih bila presudna da članovi odbora izaberu upravo nju. U gradu koji se još uvek borio da razveje oreol „gubitnika” tako slobodouman izbor je u pogledu odnosa sa javnošću bio promućuran. Danas je Sent Luis najveći američki grad na čijem se čelu policije nalazi žena.

Nelson A. Nelson, predsedavajući Odbora za policijska imenovanja, uveren je da Sent Luisu pripadaju zasluge za primat u uključivanju žena u lokalnu vlast. „U pitanju je afirmativni čin u punom smislu te reči”, napomenuo je.

Čini se da Džamu toj tvrdnji ipak ne pridaje previše značaja. „Šta je tu je, žena sam”, odvrtila je sa osmehom.

Ističe kako joj je jedan od osnovnih ciljeva da grad učini bezbednijim. Bez namere da komentariše rad prethodnika, potvrđuje da u tesnoj saradnji sa gradskim vlastima radi na sveobuhvatnom planu za suzbijanje uličnog kriminala.

„Gradu su potrebni novi zalog za budućnost i korenite promene. Ako uspemo da pridobijemo podršku poslovnih ljudi i udruženja građana – ukoliko uspemo da predočimo javnosti kako je reč o *gradskom* problemu – ubeđena sam da će naše ulice ubrzo ponovo biti bezbedne”, naglasila je.

Šefica Džamu ne krije ambicije. Usuđujemo se da posumnjamo kako će svaki njen pokušaj biti dočekan s nepoverenjem i protivljenjem. Pa ipak, ono što je postigla u Indiji svedoči da će biti opasan protivnik i politička pojava vredna pažnje.

„'Projekat puri' je dobar primer”, istakla je. „U naočigled beznadežnoj situaciji posegli smo za nizom novih mera. Postavili smo pijačne štandove ispred svake policijske stanice.

To nam je podiglo ugled u javnosti, ali i moral. Prvi put posle niza decenija nismo imali problem da privučemo sposobne novajlije. Indijsku policiju bije glas da je korumpirana i brutalna uglavnom zbog nemoći da regrutuje odgovorne i obrazovane policajce. 'Projekat puri' je počeo da menja takvo predubedenje."

Neki od Džamuinih kritičara glasno izražavaju bojazan da bi šef policije, koji je navikao na autoritarnu atmosferu u Indiji, mogao da iskaže neosetljivost povodom stanja ljudskih prava u Sent Luisu. Čarls Grejdi, predstavnik lokalne podružnice Američkog udruženja za zaštitu građanskih sloboda, otišao je i korak dalje zahtevajući da Džamu bude opozvana pre no što dođe do „prirodne katastrofe”.

Džamu odlučno pobija takve ocene. „Veoma sam iznenađena reakcijom ovdašnje liberalne javnosti”, kaže.

„Uverena sam da njihova zabrinutost proističe iz usađenih predrasuda prema Trećem svetu u celini. Previđaju činjenicu da se indijski sistem vladavine suštinski zasniva na zapadnim idealima, svakako, i pre svega, britanskim. Ne uspevaju da uoče razliku između običnih policijskih službenika i onih na državnom nivou, kojima sam pripadala.

Obučavali su nas u duhu britanske tradicije. Standardi su bili izuzetno visoki. Neprestano nas je razdirao jaz između odanosti pozivu i sopstvenim idealima. Oni koji me kritikuju ne shvataju da me je upravo ta činjenica podstakla da se prihvatim dužnosti u Sjedinjenim Državama.

Kada razmišljam o 'Projektu puri', još uvek sam pod utiskom činjenice koliko je naš pristup suštinski bio sličan američkom. U paralisanu i posrnulu ekonomiju ubrizgali smo neophodnu dozu slobodne inicijative. Špekulanti su ubrzo shvatili da im roba vredi upola manje od cene po kojoj su je platili. Profiteri su se našli u nebranom grožđu. Postigli smo istinski *Wirtschaftswunder* u malom”, priseća se Džamu, aludirajući na nemačko posleratno „privredno čudo”.

Može li da postigne nešto slično u Sent Luisu? Stupajući na dužnost, načelnici koje pamtimo obično su se pozivali

na lojalnost, iskustvo i tehničko usavršavanje. Džamu kao ključne stvari ističe promene, predan rad i smelost.

„Naši službenici su se predugo pridržavali ideje da im je zadatak da propadanje Sent Luisa zadrže u prihvatljivim okvirima”, naglasila je.

„Što je imalo zadivljujući učinak na moral”, zaključila je sarkastično.

Iako izgleda da ovakvo stanovište kod mnogih, pogotovo iskusnijih policajaca, neizbežno izaziva podozrenje, mišljenja su već počela da se menjaju. Ovih dana u policijskim stanicama sve češće možete čuti: „Ona je okej.”

Ni pet minuta od početka intervjua sa Džozefom Figom, Džamu oseti znoj ispod pazuha, širio je oštar vonj na plesan. Fig je bio pronikljiv; nije mu bio potreban poligraf.

„Nije li Džamu ime grada u Kašmiru?”, upitao je.

„Da, u pitanju je zimsko prestonica.”

„Shvatam.” Pomno ju je posmatrao nekoliko dugih trenutaka. A onda postavio pitanje: „Kakav je osećaj kada se u naponu snage iznenada preselite u drugu zemlju?”

„Strastveni sam patriota”, odvrtila je sa osmehom. Iznenadilo ju je što nije postavljao pitanja o prošlosti. Ovakve reportaže o ličnostima u Sent Luisu predstavljale su svojevrsnu inicijaciju, a Fig je, kao glavni urednik, važio za vrhovnog žreca kada je reč o lokalnim temama. Kada se u izgužvanom sakou od tvida i sede čekinjaste brade, stare bar nedelju dana, pojavio na vratima, delovao je toliko ljubopitljivo da je Džamu gotovo pocrvenela. Slutila je najgore:

FIG: Šefice Džamu, tvrdite da ste želeli da pobegnute od nasilja koje vlada indijskim društvom, kao i od ličnih i kastinskih sukoba, ali činjenica da ste proveli petnaest godina na rukovodećem položaju u službi ozloglašenoj po brutalnosti je nepobitna. Nismo neobavešteni. Znamo kako je u Indiji. Lomljenje potkolenica, vađenje zuba, rezbarenje nožem. Šurenje, bičevanje, žigosanje...

DŽAMU: S takvim metodama se uglavnom raskrstilo pre mog dolaska ovamo.

FIG: Šefice Džamu, uzevši u obzir gotovo opsesivno nepoverenje gospođe Gandhi prema potčinjenima, kao i vašu ključnu ulogu u „Projektu puri”, ne mogu a da se ne zapitam u kakvim ste odnosima bili s premijerkom. Ne postaje se tek tako šef policije, pogotovo ako ste žena, i uz to vam je otac Amerikanac...

DŽAMU: Ne shvatam na koji način to što sam povezana sa izvesnim osobama u Indiji ima veze sa Sent Luisom.

Međutim, članak je izašao i tu više ništa nije moglo da se promeni. Dnevna svetlost je sve jače prodirala kroz prozore kancelarije. Podbočivši bradu, počela je da snatri. Bila je zadovoljna tekstom, ali i zabrinuta Figovom pojavom. Zar bi neko tako izrazite inteligencije bio u stanju da tek tako širi odurne glasine? Činilo se da je to nemoguće. A opet, možda je taj intervju bio isto što i poslednja cigareta u zoru osuđeniku, nešto čime joj je samo išao niz dlaku, dok je krišom ređao činjenice u neumoljiv streljački vod...

Glava joj je klonula i uz tup udar srozala na novine. Sklopila je oči i istog trenutka utonula u san u kojem je Džozef Fig bio njen otac. Postavljao joj je pitanja. Osmehivao se dok mu je pričala o svojim uspesima, prijatnom osećaju kada ljudi progutaju neku laž, bekstvu iz učmale indijske svakodnevice. Iz njegovih očiju isijavala je ona ista, tužna spoznaja ljudske lakovernosti. „Ti si nepokolebljiva devojka”, rekao je. Prevalila se na sto, ugnezdivši glavu u okrilje lakta. U mislima su joj odzvanjale reči: nepokolebljiva devojka. A onda je začula kako joj se njen sagovornik na vrhovima prstiju šunja iza leđa. Ispružila je ruke u pokušaju da ga uhvati za nogu, ali je zamahnula uprazno. Bradato lice joj se priljubilo uz kosu i očešalo vrat. Osetila je na koži njegov jezik, masan, mesnat i vreo.

Probudila se u groznici.

Džamuin otac je poginuo 1974. kada su u blizini kambodžanske granice komunisti raketom oborili helikopter u kome su se nalazili strani novinari i vojnici armije Južnog Vijetnama. Pre no što se dao u beg prema Sajgonu, drugi helikopter je kamerom zabeležio trenutak nesreće. Džamu i njena majka su vest doznale iz pariskog izdanja *Herald tribjuna*, koje im je bilo jedina veza sa ocem. Upravo iz jednog nedelju dana starog izdanja *Herald tribjuna* Džamu je, pre nešto više od decenije, saznala njegovo ime. Još otkada je dovoljno poodrasla da postavlja

pitanja majci, ona je izbegavala odgovore i naprasito skretala s teme kad god bi je Džamu pokrenula. A onda, u proleće pred Džamuin polazak na fakultet, majka je progovorila. Doručkovali su na verandi, mama uz svoj *Herald tribjun*, a Džamu s knjigom iz algebre. Majka je ćušnula novine ka sredini stola i dugačkim noktom prevukla preko članka u dnu prve strane:

PORAST NAPETOSTI NA
KINESKO-INDIJSKOJ GRANICI

Piter B. Klensi

Ni sama ne znajući zašto, Džamu je pročitala nekoliko pasusa. Očekivala je objašnjenje.

„Reč je o tvom ocu.”

Izgovorila je to uobičajeno hladnim tonom. Majka je govorila engleski samo sa Džamu, i to s nekakvom zadrptom nadmenošću, kao da se gadi svake reči. Džamu je ponovo pregledala tekst. Uzajamne optužbe. Secesionisti. Sumorna predviđanja. Piter B. Klensi. „Reporter?“, upitala je.

„Aha.”

Majka nije želela da joj kaže ni reč o tome kakav je bio. Obznanivši njegovo postojanje, nastavila je da se podsmeva kćerkinoj radoznalosti. „Nema tu šta da se priča”, rekla je. Upoznali su se u Kašmiru. Otišli su iz zemlje i proveli dve godine u Los Anđelesu, gde je Klensi stekao neku diplomu. Onda se mama, sama sa bebom, vratila u Bombaj, ne u Šrinagar, i otada tu živi. Ni u jednom delu ove životne priče nije dopustila ni primisao da je Klensi bio išta više od sporedne ličnosti. Džamu je shvaćala – nije im išlo. A nije bilo ni važno. Grad je bio pun vanbračne dece, a mama u svakom slučaju nije davala pet para na to šta ljudi misle. U novinama su je nazivali „nasmějani šakal nekretnina”. Ciljali su na činjenicu da je svaki put kada ode u banku imala razloga za osmeh. U gradu špekulacija i sirotinjskih kvartova bila je jedan od uspešnijih špekulanata i vlasnika sirotinjskih kvartova.

Džamu je iz gornje fioke izvadila dva „tilenola” i „deksedrin” i progutala ih uz ostatke kafe. Završila je noćno čitanje ranije nego što je planirala. Bilo je tek pola sedam. U Bombaju je bilo pet po podne – indijsko vreme je na neki čudan način bilo dobrih pola sata u raskoraku sa ostatkom sveta – i mama je, po svojoj prilici, bila kod kuće i gore na spratu

Džonatan Frenzen
27. GRAD

Za izdavača
Dijana Dereta

Izvršni urednik
Tijana Petković

Lektura i korektura
Aleksandra Šašović

Dizajn korica
Dušan Arsenić

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-211-8

Tiraž
1000 primeraka

Beograd 2018.

Izdavač / Štampa / Plasman
DERETA doo
Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd
tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižara DERETA
Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.111(73)-31

ФРЕНЗЕН, Џонатан, 1959–

27. grad / Džonatan Frenzen ; prevod sa engleskog
Miloš Mitić. – 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2018
(Beograd : Dereta). – 510 str. ; 24 cm. – (Biblioteka Supernova /
[Dereta])

Prevod dela: Twenty-Seventh City / Jonathan Franzen.
– Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-6457-211-8
COBISS.SR-ID 267891980